

Toepassingsproblemen bij de huidige en de toekomstige vertegenwoordigingsregeling voor wilsonbekwame meerderjarige patiënten

Dr. Christophe Lemmens

Advocaat

Onderzoeker UA-VUB

Christophe.Lemmens@dewallens-partners.be

INLEIDING

DEWALLENS & PARTNERS

Evolutie

- Systeem vóór de Wet Patiëntenrechten:

- > naasten als “*natuurlijke beschermers*”

- > arts nam beslissingen

- Systeem na de Wet Patiëntenrechten:

- > naaste als “*vertegenwoordiger*”

- > naaste beslist

- > arts nog steeds gewichtige, toetsende rol

- Recente wetswijziging voorlopig laatste wapenfeit

Complexiteit

- Verschillende spelers: arts, patiënt, vertegenwoordiger, andere naasten
- Verschillende fases/vragen dienen zich aan
- Fase 1:
 - > wie is wilsonbekwaam?
 - > wie beoordeelt dit?
- Fase 2:
 - > wie is de vertegenwoordiger?
- Fase 3:
 - > hoe moet die vertegenwoordiger beslissen?

FASE 1

Wie is wilsonbekwaam?

- **Cruciale vraag:**

- > beslissingsmacht hangt ervan af!

- **Moeilijk thema:**

- > verschillende standaarden, definities, criteria en testen

- **Criteria die vaak terug komen:**

- > begripsvermogen

- > redeneervermogen

- > vrijheid van de wil

- > maken en uitdrukken van een keuze

Wie beoordeelt wilsbekwaamheid?

- “*Simpel*”: de behandelende arts
- Multidisciplinair overleg
- Taakspecifiek karakter
-> handelingsonbekwaamheid eenvoudiger
- Nadruk op besluitvormingsproces en niet op uiteindelijk resultaat

Spanningsveld

- ... tussen belang wilsbekwaamheid en complexiteit materie
- Oplossing in vermoeden van wilsbekwaamheid!?
 - > enkel twijfelen indien aanwijzingen van tegendeel
 - > vaak twijfel bij weigering van voorgestelde behandeling

FASE 2

Wie is de vertegenwoordiger?

- **Antwoord in Wet Patiëntenrechten**
- **Afhankelijk van de categorie waartoe patiënt behoort:**
 - > wilsonbekwamen (art. 14: cascadereregeling)
 - > handelingsonbekwamen (art. 13: ouders of voogd)
- **Vanaf 1 september 2014 nieuwe regeling!**
 - > art. 13 opgeheven
 - > enkel art. 14 blijft

Cascaderegeling

- 1° door patiënt gemachtigde vertegenwoordiger
- 2° bewindvoerder over de persoon
- 3° samenwonende echtgeno(o)t(e), wettelijk of feitelijk samenwonende partner
- 4° meerderjarig kind
- 5° ouder
- 6° meerderjarige broer of zus
- 7° betrokken beroepsbeoefenaar

Bewogen wijziging

■ Revolutionair!!!

- > één regeling, één artikel
- > wilsbekwaamheid als uitgangspunt
- > voorrang persoonlijk gemachtigde
- > bewindvoerder heeft machtiging nodig

■ Maar liefst 3 fasen:

- > Wet 17 maart 2013 hervorming onbekwaamheidsstatuten
- > Wetsontwerp 10 februari 2014 diverse bepalingen gezondheid, heeft geleid tot Wet 10 april 2014
- > Wet 25 april 2014 diverse bepalingen justitie

■ Weinig of zelfs niet bediscussieerd

Beperkende lijst

- Lijst stemt niet altijd overeen met de werkelijkheid
- Ook hier spanningen mogelijk
- Gemiste kans...

Voorstel van cascaderегeling

- 1° door patiënt gemachtigde vertegenwoordiger
- 2° bewindvoerder over de persoon
- 3° samenwonende echtgeno(o)t(e), wettelijk of feitelijk samenwonende partner
- 4° meerderjarig kind
- 5° ouder
- 6° meerderjarige broer of zus
- 7° **persoon met bijzonder affectieve band patiënt**
- 8° betrokken beroepsbeoefenaar
- + richtinggevend karakter lijst + keuzerecht arts**

FASE 3

Hoe beslissen?

1° Wil patiënt (uitdrukkelijk of vermoedelijk)

- > schriftelijke en mondelinge wilsverklaringen
- > algemene waarden en overtuigingen, bv. religie, manier hoe in het verleden beslissingen werden genomen

2° Subjectief medisch belang

- > voordelen afwegen tegenover nadelen
- > bv. pijn en lijden
- > bv. risico's en nevenwerkingen ingreep
- > bv. aard en draagwijdte ingreep

Conflict arts- vertegenwoordiger

- *Arts wijkt af* van beslissing vertegenwoordiger
 - > bedreiging leven of ernstige aantasting gezondheid patiënt
 - > multidisciplinair overleg
- Enkele uitzondering:
 - > door patiënt benoemde vertegenwoordiger kan zich beroepen op wil patiënt

Samenvattend

- Probleem 1: wilsbekwaamheid
 - Probleem 2: persoon vertegenwoordiger
 - Probleem 3: juiste beslissing
 - Echter, grootste probleem: “*onbekend is onbemind*”
- > Theorie en praktijk liggen mijlenver uit elkaar!

Toepassingsproblemen bij de huidige en de toekomstige vertegenwoordigingsregeling voor wilsonbekwame meerderjarige patiënten

Dr. Christophe Lemmens

Advocaat

Onderzoeker UA-VUB

Christophe.Lemmens@dewallens-partners.be